

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU. 410.006.02.2015

P/15/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/15/083 Ochrona wód zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami (kontrola sprawdzająca)
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
<i>Kontroler</i>	Katarzyna Durakiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94483 z 15 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, ul. Spokojna 4, 20-914 Lublin (dalej: „LUW”)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Wojciech Wilk, Wojewoda Lubelski od 12 marca 2014 r. Poprzednio w okresie objętym kontrolą kierownikami jednostki byli: Jolanta Szołno-Koguc (do 11 marca 2014 r.), Genowefa Tokarska (do 26 października 2011 r.), Wojciech Żukowski (do 5 listopada 2007 r.). (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli (dalej „NIK”) ocenia¹, że współpraca międzynarodowa Wojewody Lubelskiego w zakresie ochrony transgranicznej rzeki Bug przed zanieczyszczeniami nie była w pełni ukierunkowana na poprawę stanu jej jakości.

W LUW w okresie 2007-2015 (do kwietnia) nie podejmowano działań mających na celu ustalenie międzyregionalnych zasad współpracy i koordynacji w zakresie ochrony wód zlewni rzeki Bug z obwodami granicznymi na Ukrainie i Białorusi. Wojewoda Lubelski prowadził współpracę międzynarodową poprzez uczestnictwo w Polsko-Białoruskiej Podkomisji do spraw Współpracy Przygranicznej.

Współpraca międzynarodowa prowadzona była także przez Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej „LWIOŚ”), który uczestniczył w pracach ww. Podkomisji. Pracownik Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (dalej „WIOŚ”) w Lublinie został powołany do Polsko-Ukraińskiej Grupy Roboczej do spraw Ochrony Wód Granicznych przed Zanieczyszczeniami (dalej „Grupa Robocza OW”), działającej w ramach Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych. Działania polskiej części Grupy Roboczej OW, której przewodniczył pracownik WIOŚ w Rzeszowie, koncentrowały się na prowadzeniu współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony rzek w województwie podkarpackim.

Realizacja porozumień zawartych przez LWIOŚ z Państwowymi Inspekcjami Obwodu Lwowskiego i Wołyńskiego miała charakter jednostronny i polegała przede wszystkim na przekazywaniu przez WIOŚ w Lublinie informacji o wynikach badań jakości wód zlewni rzeki Bug. Nie otrzymywano natomiast, poza jednym przypadkiem w 2012 r., informacji o stanie wód po stronie ukraińskiej. W 2009 r. dokonano wspólnego poboru prób wód rzeki Bug i porównania uzyskanych wyników, ale nie realizowano systematycznie kontroli jakości wód przygranicznych poprzez wspólne pobieranie próbek, analizę i ocenę wyników na podstawie uzgodnionych kryteriów.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

Wojewoda Lubelski nie realizował obowiązków, określonych w art. 51 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie² (dalej „ustawa o wojewodzie i administracji rządowej w województwie”), polegających na koordynowaniu, kontroli i zapewnieniu warunków skutecznego działania nad wykonywanymi w WIOŚ zadaniami z zakresu współpracy międzynarodowej, dotyczącej ochrony wód zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami.

W ocenie NIK, zasadny jest aktywny udział Wojewody Lubelskiego w prowadzeniu współpracy międzynarodowej z Ukrainą i Białorusią, ponieważ 65,4% długości rzeki Bug znajduje się w granicach województwa lubelskiego. Poza tym brak wyników badań stanu wód zlewni rzeki Bug po stronie ukraińskiej oraz wspólnych poborów prób stanowi istotne ryzyko w zakresie niewykrycia w odpowiednim czasie potencjalnych źródeł zanieczyszczeń zlokalizowanych na Ukrainie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Wdrażanie współpracy międzynarodowej na rzece Bug w zakresie ochrony wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami

1.1. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie w 2006 r. przeprowadziła w LUW kontrolę w zakresie ochrony wód zlewni rzeki Bug w latach 2003-2006 (I kwartał). W trakcie kontroli ustalono, że LUW nie miał ustalonych międzyregionalnych zasad współpracy międzynarodowej z Białorusią i Ukrainą. Działania podejmowane w tym zakresie przez Wojewodę Lubelskiego sprowadzały się między innymi do wykonywania rutynowych czynności, polegających na uczestnictwie przedstawicieli Wojewody w pracach różnego rodzaju gremiów, np. w posiedzeniach Grupy Roboczej Euroregionu Bug do spraw Ochrony i Monitoringu Środowiska Naturalnego i w pracach Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych. W ocenie NIK, zasadnym było znaczne zwiększenie aktywności w tym zakresie przez Wojewodę, a w szczególności rozważenie wystąpienia z inicjatywą powołania trójstronnej międzynarodowej komisji do spraw monitoringu i oceny jakości wód w zlewni rzeki Bug oraz ochrony jej walorów przyrodniczych, a następnie koordynowanie prac tej komisji. Według NIK, pomogłoby to znacznie efektywniej wdrożyć w życie postanowienia umów i porozumień międzynarodowych, odnoszących się do ochrony przed zanieczyszczeniami wód zlewni rzeki Bug oraz zapewniłoby lepszą koordynację działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych podejmowanych po obu stronach granicy, mających na celu poprawę stanu czystości tej rzeki.

W wystąpieniu pokontrolnym z 23 czerwca 2006 r. NIK sformułowała wniosek, polegający na rozważeniu podjęcia działań mających na celu ustalenie międzyregionalnych zasad współpracy i koordynacji w zakresie ochrony wód zlewni rzeki Bug, w szczególności z obwodami granicznymi na Ukrainie i Białorusi.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne (pismo z 21 sierpnia 2006 r.), Wojewoda Lubelski przyznał, że ochrona wód zlewni rzeki Bug (jako rzeki granicznej z Ukrainą i Białorusią) stanowi ważny element środowiska. Poinformował, że zajmowano się tą problematyką poprzez udział pracownika LUW (ówczesnego zastępcy dyrektora Wydziału Środowiska i Rolnictwa) w pracach Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych w Grupie Roboczej do spraw Planowania Wód Granicznych, a 12 sierpnia 2006 r. na posiedzeniu Rady Euroregionu Bug w Brześciu ww. pracownik został wybrany na przewodniczącego Grupy Roboczej do spraw Ochrony i Monitoringu środowiska naturalnego, która zajmowała się tematyką związaną z jakością wód rzeki Bug i zasad gospodarowania tymi wodami.

² Dz. U. z 2015 r., poz. 525.

W ww. piśmie Wojewoda nie odniósł się do treści wniosku pokontrolnego, dotyczącego rozważenia podjęcia działań mających na celu ustalenie międzyregionalnych zasad współpracy i koordynacji w zakresie ochrony wód zlewni rzeki Bug.

(dowód: akta kontroli str. 5-14)

1.2. W trakcie kontroli sprawdzającej realizację wniosku pokontrolnego ustalono, że Wojewoda Lubelski prowadził współpracę międzynarodową dotyczącą ochrony przed zanieczyszczeniami rzeki Bug, która polegała na:

- udziale w posiedzeniach polskiej części Polsko-Białoruskiej Podkomisji do spraw Współpracy Przygranicznej³ (dalej „Polsko-Białoruska Podkomisja”), której przewodniczył Wojewoda Podlaski,
- uczestniczeniu w pracach Polsko-Ukraińskiej Grupy Roboczej do spraw Planowania Wód Granicznych⁴ w latach 2007-2008, tj. do czasu zastąpienia reprezentanta Wojewody Lubelskiego przez przedstawiciela Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie.

(dowód: akta kontroli str. 23-25, 44-79, 84-99, 165)

1.3. W okresie objętym kontrolą odbyło się osiem posiedzeń Polsko-Białoruskiej Podkomisji, w których uczestniczył Wojewoda Lubelski lub jego przedstawiciele. Z protokołów posiedzeń wynika, że współpraca w dziedzinie ochrony środowiska rzeki Bug dotyczyła przede wszystkim omówienia:

- realizacji monitoringu wód powierzchniowych na odcinkach granicznych rzeki Bug,
- zagadnień w kwestii przebiegu prac modernizacyjnych oczyszczalni ścieków w Brześciu,
- przebiegu współpracy na wodach granicznych, w tym stanu realizacji prac w zakresie wypracowania ujednoczonej oceny jakości wód transgranicznych i zasad wzajemnego informowania, a także zobowiązania współpracujących służb polskich i białoruskich do kierowania się przy prowadzeniu monitoringu wód transgranicznych uzgodnionymi przez strony wspólnymi kryteriami jakości wód powierzchniowych, których przekroczenie zobowiązuje do wzajemnego informowania.

Według Wojewody Lubelskiego, problematyka ochrony zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami na terenie województwa lubelskiego była omawiana tylko w kontekście wzajemnego informowania się o występowaniu przekroczeń stężeń zanieczyszczeń oraz zdarzeń o charakterze kryzysowym lub awaryjnym, mających wpływ na wody powierzchniowe.

(dowód: akta kontroli str. 44-79, 84-99, 161)

LWIOŚ był członkiem polskiej części Polsko-Białoruskiej Podkomisji i prowadził sprawy merytoryczne dotyczące ochrony rzeki Bug przed zanieczyszczeniami, w tym informował na bieżąco Wojewodę Lubelskiego o podejmowanych działaniach interwencyjnych. W okresie objętym kontrolą przekazał 23 pisma informujące o sytuacji na rzece Bug.

Według LWIOŚ, współpraca w ramach ww. Podkomisji polegała między innymi na:

- omawianiu przebiegu współpracy z Brzeskim Obwodowym Komitetem do spraw Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska,
- przedstawianiu zasad oraz wyników klasyfikacji wód rzeki Bug i jej dopływów,
- ustaleniu konieczności podpisania protokołu technicznego, określającego zakres dwustronnej współpracy oraz ujmującego wspólne kryteria oceny jakości wód powierzchniowych.

(dowód: akta kontroli str. 101-107, 151-154, 161)

³ Działającej w ramach Polsko-Białoruskiej Międzyrządowej Komisji Koordynacyjnej do spraw Współpracy Transgranicznej.

⁴ W zasobach archiwalnych LUW nie odnaleziono dokumentów, dotyczących udziału w pracach Polsko-Ukraińskiej Grupy Roboczej do spraw Planowania Wód Granicznych (poza pismem kierownika polskiej części ww. Grupy Roboczej z 5 lutego 2007 r. skierowanego do dyrektora Wydziału Środowiska i Rolnictwa).

1.4. Polsko-ukraińska współpraca na wodach granicznych została uregulowana w umowie z 10 października 1996 r. o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych⁵ (dalej „umowa z Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych”). Realizację tej umowy powierzono Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Wód Granicznych (dalej „Polsko-Ukraińska Komisja”), której skład stanowią Pełnomocnicy obu Rządów do Spraw Współpracy na Wodach Granicznych i ich zastępcy oraz powołani przez Pełnomocników przedstawiciele właściwych organów i instytucji (art. 15 ust. 1, 2 i 3 ww. umowy). Praca ww. Komisji odbywała się w Grupach Roboczych, w tym między innymi do spraw: Ochrony Wód Granicznych przed Zanieczyszczeniem (OW).

Polsko-Ukraińska Komisja powierzyła Grupie Roboczej OW podjęcie określonych działań w zakresie ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem⁶, które zostały określone w § 3 Regulaminu⁷. Zadania w zakresie monitoringu stałego obejmowały:

- uzgadnianie normatywów oceny jakości wód granicznych,
- opracowywanie programów pomiarowych i ustalanie metod analitycznych,
- kontrolę jakości wód przygranicznych powierzchniowych i podziemnych,
- wspólne pobieranie próbek wód granicznych w celu określenia ich jakości,
- analizę i ocenę wyników badań, a także wymianę odpowiednich danych i informacji,
- przekazywanie informacji o rezultatach badań do właściwych organów administracji publicznej,
- współdziałanie w opracowywaniu programów poprawy jakości wód,
- ustalanie warunków i kryteriów odnośnie koniecznej jakości ścieków oraz wód technologicznych wprowadzanych do wód granicznych, w tym dla modernizowanych i nowych instalacji.

Kierownikiem polskiej części Grupy Roboczej OW był pracownik WIOŚ w Rzeszowie. Do składu polskiej części Grupy Roboczej OW w 2006 r. został powołany pracownik WIOŚ w Lublinie (aktualnie kierownik Delegatury w Zamościu).

(dowód: akta kontroli str. 26-39)

Według informacji uzyskanej od LWIOŚ, współpraca międzynarodowa z Ukrainą opierała się na ww. umowie z Rządem Ukrainy oraz na porozumieniach z Państwową Inspekcją Ekologiczną Obwodu Lwowskiego i Obwodu Wołyńskiego w dziedzinie ochrony środowiska. Polegała ona między innymi na:

- badaniu i ocenie jakości rzeki Bug w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (dalej „PMŚ”),
- przekazywaniu kwartalnych wyników badań zlewni rzeki Bug Państwowym Inspekcjom Ekologicznym Obwodu Lwowskiego i Wołyńskiego,
- przygotowaniu materiałów na spotkania Polsko-Ukraińskiej Komisji oraz przekazywaniu raz na kwartał kierownikowi polskiej części Grupy Roboczej OW wyników badań wraz z oceną stanu zlewni rzeki Bug,
- aktualizowaniu wykazu polskich i ukraińskich instytucji, biorących udział w systemie powiadamiania na wypadek potencjalnego zagrożenia środowiska,
- spotkaniach z przedstawicielami instytucji zajmującymi się ochroną środowiska na Ukrainie (np. zorganizowane w 2008 r. w ramach projektu „Budowa Polsko-Białorusko-Ukraińskiej polityki wodnej w zlewni Bugu” oraz w 2012 r. dotyczące bieżącej współpracy z Państwową Inspekcją Ekologiczną Obwodu Wołyńskiego).

LWIOŚ poinformował NIK, że realizowano zadania w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami, określone w art. 6 ust. 2 umowy z Rządem Ukrainy o współpracy

⁵ Dz. U. z 1999 r., Nr 30, poz. 282.

⁶ Mandat Polsko-Ukraińskiej Grupy Roboczej do spraw Ochrony Wód Granicznych przed Zanieczyszczeniem (załącznik nr 9 do protokołu I posiedzenia Komisji 29 maja-2 czerwca 2000 r.).

⁷ Regulamin Polsko-Ukraińskiej Grupy Roboczej do spraw Ochrony Wód Granicznych przez Zanieczyszczeniem.

w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych oraz § 3 ust. 1 Regulaminu Grupy Roboczej OW, tj.:

- uzgodniono normatywy oceny jakości wód granicznych poprzez przyjęcie zakresu badań laboratoryjnych dla 10 wskaźników zanieczyszczeń⁸ (otrzymane wyniki badań oceniano przez porównanie ich wartości średniorocznych do wartości progowych⁹). WIOŚ w Rzeszowie przekazywał wyniki badań wraz z oceną stanu rzeki Bug członkom ukraińskiej części Grupy Roboczej OW;
- kontrolowano jakość wód granicznych w ramach PMŚ. Wyniki badań przesyłano systematycznie stronie ukraińskiej, a przedstawiciele Państwowej Inspekcji Ekologicznej Obwodu Wołyńskiego przekazali w 2012 r. wyniki badań za lata 2010-2012;
- w 2009 r. jednokrotnie dokonano wspólnego poboru próbek rzeki Bug w Dorohusku, a po otrzymaniu wyników od strony ukraińskiej porównano otrzymane wyniki badań. Podejmowano także działania w 2012 r. i 2013 r. w celu kolejnego poboru próbek, ale ze względu na brak środków po stronie ukraińskiej nie doszło do wspólnych badań;
- współpracowano w celu zapobiegania, zmniejszania i eliminowania transgranicznych zanieczyszczeń wód poprzez: realizację PMŚ w zakresie badania i oceny wód granicznych, kontrole oczyszczalni ścieków w obszarze przygranicznym, uczestniczenie w spotkaniach z przedstawicielami strony ukraińskiej.

LWIOŚ wyjaśnił, że współpraca z Ukrainą miała charakter jednostronny i polegała na przekazywaniu danych przez WIOŚ w Lublinie, dotyczących przede wszystkim terminów poboru próbek, punktów pomiarowo-kontrolnych, aktualnych metodyk badań oraz wyników badań. Nie otrzymywano natomiast odpowiednich informacji od strony ukraińskiej.

(dowód: akta kontroli str. 107-116)

Według informacji zawartych na stronie internetowej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej¹⁰, w latach 2008-2014 odbyło się siedem posiedzeń Polsko-Ukraińskiej Komisji, w której uczestniczył przedstawiciel Grupy Roboczej OW (pracownik WIOŚ w Rzeszowie). W posiedzeniach ww. Komisji nie brał udział pracownik WIOŚ w Lublinie. W sprawozdaniach z działalności Grupy Roboczej OW za lata 2007-2013 (załączniki do protokołów posiedzeń Polsko-Ukraińskiej Komisji) przedstawiano przede wszystkim działania WIOŚ w Rzeszowie dotyczące współpracy z Ukrainą w zakresie ochrony wód zlewni rzeki San w województwie podkarpackim. W ocenach jakości wód rzek granicznych Polski i Ukrainy (załączniki do protokołów posiedzeń ww. Komisji) prezentowano ocenę jakości rzeki Bug, badanej po stronie polskiej w punktach pomiarowo-kontrolnych na granicy z Ukrainą (Kryłów, Zosin, Horodło, Dorohusk). W informacjach podawano, że rzeka Bug na odcinku granicznym prowadziła wody zanieczyszczone, a wskaźnikami obniżającymi jakość wód były głównie fosforany. W ocenach nie przedstawiano wyników badań jakości rzeki Bug po stronie ukraińskiej.

(dowód: akta kontroli str. 162-163)

1.5. WIOŚ w Lublinie corocznie przekazywał do LUW raporty o stanie środowiska województw lubelskiego, w tym wyniki monitoringu jakościowego wód powierzchniowych. Z wyjaśnień Wojewody Lubelskiego wynika, że zapoznawano się z wynikami PMŚ opisanego w tych raportach i oceniano, że nie zachodziła potrzeba dodatkowych działań ze strony LUW w zakresie realizowanego przez WIOŚ monitoringu wód granicznych.

W latach 2007-2015 (do kwietnia) Wojewoda Lubelski nie nadzorował działalności WIOŚ w Lublinie w zakresie prowadzenia współpracy międzynarodowej z Ukrainą (udziału

⁸ Na III posiedzeniu Komisji w 2002 r. przyjęto zakres badań dla wskaźników zanieczyszczeń: BZT₅, tlen rozpuszczony, chlorki, zawiesina ogólna, siarczany. Na IV posiedzeniu Komisji w 2003 r. przyjęto: azot amonowy, azot azotanowy, azot azotynowy, azot ogólny, fosforany rozpuszczone.

⁹ Określonych w „Wytycznych monitoringu i oceny wód transgranicznych w ramach Konwencji EKG ONZ o Ochronie i Użytkowaniu Cieków Transgranicznych”.

¹⁰ <http://www.kzgw.gov.pl/pl/Wspolpraca-z-Ukraina.html>

w pracach Polsko-Ukraińskiej Komisji) i Białorusią (udziału w posiedzeniach Polsko-Białoruskiej Podkomisji).

(dowód: akta kontroli str. 157-158)

Ocena stanu jakości wód zlewni rzeki Bug, dokonana przez WIOŚ w Lublinie dla 20 punktów pomiarowo-kontrolnych, wskazywała po stronie polskiej na ogólnie dobry stan jednolitych części wód powierzchniowych (dalej „jcw”) w zakresie czterech wskaźników¹¹, ale wykazano przekroczenia stężenia średniorocznego chemicznego zapotrzebowania na tlen.

Natomiast zgodnie z wykazem celów środowiskowych dla poszczególnych jcw, stanowiącym załącznik Nr 2 do rozporządzenia nr 5/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły¹², stan jcw Bugu oceniony został jako zły. Osiągnięcie celów środowiskowych, tj. co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego jcw Bugu, uznane zostało za zagrożone i przesunięte w czasie. Ww. rozporządzenie oraz *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*¹³ nie określają terminów odstępowania czasowego osiągnięcia celów środowiskowych.

(dowód: akta kontroli str. 167)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość:

Wojewoda Lubelski nie realizował obowiązków, określonych w art. 51 pkt 1, 2 i 3 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, polegających na koordynowaniu, kontroli i zapewnieniu warunków skutecznego działania nad wykonywaniem realizowanych w WIOŚ zadań z zakresu współpracy międzynarodowej, dotyczącej ochrony wód zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami.

Wojewoda Lubelski wyjaśnił, że w ramach umowy z Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych nie powierzono mu funkcji koordynujących lub nadzorczych dotyczących monitoringu wód, a zostali do tego wyznaczeni pełnomocnicy i ich zastępcy. Ponadto w obecnym stanie prawnym nie posiada też ustawowych uprawnień w zakresie jakości wód powierzchniowych i ich monitoringu, a organami właściwymi w tym zakresie są Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne¹⁴) i Główny Inspektor Ochrony Środowiska (art. 23 i 24 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska¹⁵), tj. organy centralne, które nie podlegają wojewodzie.

(dowód: akta kontroli str. 157-158, 161)

Wojewoda Lubelski jest zwierzchnikiem rządowej administracji zespolonej, ponoszącym odpowiedzialność za rezultaty jej działania (art. 51 pkt 4 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie), jest także dysponentem części budżetowej przekazującym środki finansowe na realizowane zadanie PMŚ. Zgodnie z art. 22 pkt 2 ww. ustawy, wojewoda kieruje działalnością organów administracji rządowej działających w województwie w zakresie zapobiegania zagrożeniom środowiska. Dlatego też, zdaniem NIK, Wojewoda Lubelski powinien zapewnić warunki skutecznego działania dla WIOŚ w Lublinie w celu realizacji postanowień umowy z Rządem Ukrainy o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych, w szczególności w zakresie kontroli jakości wód przygranicznych poprzez wspólne pobieranie próbek, analizę i ocenę wyników na podstawie uzgodnionych kryteriów. Działania te powinny polegać

¹¹ Tj. biochemicznego zapotrzebowania na tlen BZT₅, azotu ogólnego, fosforu ogólnego, zawiesiny ogólnej.

¹² Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r., poz. 1284 – rozporządzenie weszło w życie 20 kwietnia 2015 r.

¹³ Uchwała Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. (M. P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549).

¹⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 469.

¹⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 686 ze zm.

na poinformowaniu Ministra Środowiska o problemach w prowadzeniu współpracy i realizowaniu ww. umowy przez stronę ukraińską.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że współpraca międzynarodowa Wojewody Lubelskiego w zakresie ochrony transgranicznej rzeki Bug przed zanieczyszczeniami nie była w pełni ukierunkowana na poprawę stanu jej jakości.

2. Wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na realizację zadań związanych z ochroną wód zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami

Opis stanu faktycznego

W latach 2007-2014 w ramach budżetu Wojewody Lubelskiego nie planowano i nie wydatkowano środków na realizację zadań związanych z ochroną zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami. WIOŚ w Lublinie nie zgłaszał potrzeb, związanych bezpośrednio z realizacją zadań w ww. zakresie.

W ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004-2006 zrealizowany został projekt pt. „Budowa Polsko-Białorusko-Ukraińskiej Polityki Wodnej w Zlewni Bugu”, który bezpośrednio odnosił się do ochrony jakości wód zlewni Bugu. Projekt został zrealizowany na podstawie umowy o dofinansowanie z 30 sierpnia 2007 r., zawartej pomiędzy Wojewodą Lubelskim (Instytucją Pośredniczącą) a Instytutem Ochrony Środowiska w Warszawie (Głównym Partnerem Finansowym). Zgodnie z wnioskiem o przyznanie dofinansowania, celem ogólnym projektu było wzmocnienie transgranicznej polsko-białorusko-ukraińskiej współpracy instytucjonalnej w zarządzaniu zasobami wodnymi zlewni Bugu. Ponadto Wojewoda Lubelski (Instytucja Pośrednicząca) podpisał umowy o dofinansowanie czterech projektów, które pośrednio były związane z ochroną rzeki Bug:

- 1) „Poprawa stanu środowiska na obszarze przygranicznym poprzez budowę kanalizacji sanitarnej w Sławatyczach” (gmina Sławatycze),
- 2) „Kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej w transgranicznym obszarze Gminy Włodawa”, „Modernizacja oczyszczalni ścieków w Różance i kanału do rzeki Bug” (gmina Włodawa),
- 3) „Przygotowanie gmin Wisznice oraz Gierszony do realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska na obszarze przygranicznym” (gmina Wisznice).

(dowód: akta kontroli str. 20-21, 167)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Wojewoda Lubelski nie realizował wydatków związanych z ochroną wód zlewni rzeki Bug przed zanieczyszczeniami.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o zapewnienie warunków skutecznego działania dla WIOŚ Lublinie w zakresie prowadzonej współpracy z Ukrainą w ramach Grupy Roboczej OW.

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia lipca 2015 r.

Kontroler
Katarzyna Durakiewicz
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
Podpis

.....
Podpis